

слідчого про закриття кримінального провадження може також бути скасовано прокурором за скаргою скаржника, якщо скарга була подана протягом десяти днів після отримання заявником і потерпілим копії постанови.

Копія постанови прокурора про закриття кримінального провадження та/або провадження щодо юридичної особи надсилається заявнику, потерпілому, йому представнику, підозрюваному, захиснику, представнику юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження[1, ст. 125].

Рішення слідчого та прокурора про закриття кримінального провадження може бути оскаржене. Скарга на постанову слідчого можна подати як до прокурора, так і до слідчого судді. Скарга на постанову прокурора може бути подана слідчому судді протягом десяти днів з моменту отримання копії постанови. Ухвала слідчого судді про відмову у задоволенні скарги на постанову про закриття кримінального провадження може бути оскаржена в апеляційному порядку.

Література

1. Кримінальний процес: навч. посіб. для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання / О.В. Капліна, М.О. Карпенко, В.І. Маринів та ін. Харків: Право, 2019. 208 с.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 лют. 2020 р. № 4651-VI. Київ: Парламентське видавництво, 2020. 474 с.

3. Кримінальний процес України / під ред. К.С. Грошевого, П.М. Капліної. Харків: Право, 2010. 608 с.

4. Процесуальний порядок закриття кримінального провадження за реабілітуючими обставинами / М.О. Майгур. *Часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2010. № 2. С. 254-259.

УДК 347.965.21(477)(043.2)

Літвінова І.Ф., к.ю.н., доцент,

Крутась В.О., студентка,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРАВОВИЙ СТАТУС АДВОКАТУРИ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ

Становлення в Україні громадянського суспільства та формування демократичної, правової держави значною мірою пов'язане не з їх формальним проголошенням, а з тривалим та складним процесом утвердження пріоритетності інтересів кожної особи, існуванням відповідного конституційного механізму захисту прав і свобод людини та

громадянина [1, с. 8].

У кожній цивілізованій демократичній державі невід'ємним фактором правової системи й основним недержавним інститутом захисту особистості, її прав і свобод є адвокатура. Майже всі міжнародні акти з прав людини, починаючи від «Загальної декларації» і закінчуючи «Основними положеннями про роль адвокатів» (прийнятими VIII Конгресом ООН по запобіганню злочинам у серпні 1990 р.), визнають, що одним з найважливіших прав кожної особи є право на отримання фахової правової допомоги. Головним показником рівня дотримання прав людини в Україні і демократичності є існування незалежної адвокатури і ефективного виконання покладених на неї функцій. Якщо звернутися до Конституції України [2], а саме ст. 59, то вона гарантує кожному право на отримання правової допомоги, а вже прийнявши Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», держава істотно розширила офіційне визнання сфери дії адвокатури та її вихід за рамки судової системи, підвищивши соціальний статус у суспільстві, визнавши її інститутом.

Стратегія державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні виходить із розуміння громадянського суспільства та його інституцій як такого стану суспільства, в якому вільно реалізуються основоположні права і свободи людини та громадянина через різноманітні форми публічної громадської активності й самоорганізації [3, с. 14-15].

Досліджуючи місце і роль адвокатури в сучасній правовій державі, слід наголосити, що серед науковців не має єдиної точки зору й щодо сприйняття її як правозахисної або ж як правоохоронної інституції. Так В. Тацій вказує, що «часто обґрунтовується зарахування адвокатури то до правозахисних, то до правоохоронних органів, що також не сприяє розумінню сутності та особливостей ні правоохоронних органів, ні адвокатури» [4, с. 11-12].

Адвокатура – це незалежний інститут громадського суспільства, який відіграє провідну роль у забезпеченні якісного стану розвитку такого суспільства, належних умов проживання людини в ньому, шляхом утвердження пріоритетності інтересів кожної конкретної особи. Специфіка такого інституту громадського суспільства, який за жодних умов не слід приймати як громадську організацію, проявляється в дуалістичному характері його правової природи, що простежується в органічному поєднанні публічних та приватних інтересів в діяльності як адвокатури в цілому, так і діяльності адвоката зокрема, які повинні мати рівнозначний, взаємостримуючий характер. Сутність приватних і публічних інтересів у професійній діяльності адвоката полягає в тому, що, відстоюючи права, свободи та законні інтереси свого клієнта, адвокат в той же час діє в інтересах всього суспільства (держави), права в цілому.

Виконуючи не тільки покладеній на нього конституційний обов'язок щодо надання професійної правничої допомоги, але й здійснюючи нагляд за дотриманням законності, реалізацією прав і свобод людини насамперед з боку держави, забезпечуючи їх дотримання [5, с. 17].

Адвокатура є основою, фундаментом громадянського суспільства та правової держави, без професійної діяльності якої, насамперед на засадах абсолютної незалежності, взагалі ставить під сумнів можливість їх існування. Правова держава має бути зацікавлена в існуванні сильної та незалежної адвокатури, оскільки лише так можна забезпечити належну реалізацію делегованого їй конституційного обов'язку щодо надання професійної правничої допомоги. У свою чергу адвокатура теж зацікавлена в існуванні сильної держави як інституції, що зможе забезпечити не тільки закріплення, а й належний механізм реалізації системи гарантій професійної діяльності адвоката. А оскільки громадянське суспільство та правова держава є найважливішими характеристиками існування сучасної демократичної держави, то рівень розвитку адвокатури безпосередньо вказує на рівень демократії в суспільстві [6, с. 15-19].

Література

1. Святоцька В.О. Інститут адвокатури: становлення та розвиток: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01. Л., 2010. 17 с.
2. Конституція України від 28 чер. 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Андриянов Н.В. Гражданское общество как среда институционализации адвокатуры: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01. СПб., 2006. 24 с.
4. Таций В.Я. Понятие и система правоохранительных органов в контексте системных изменений Конституции Украины. *Ежегодник украинского права*. 2013. № 5. С. 11-23.
5. Прилуцький С.В. Судова влада в умовах формування громадянського суспільства та правової держави в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12.00.10. К., 2013. 35 с.
6. Деханов С.А. Адвокатура, гражданское общество, государство. *Адвокат*. 2004. 12 дек.